



ΝΕΟΕΛΛΗΝΙΚΗ ΓΛΩΣΣΑ

ΓΕΝΙΚΗΣ ΠΑΙΔΕΙΑΣ

ΑΠΑΝΤΗΣΕΙΣ ΣΤΑ ΘΕΜΑΤΑ ΕΞΕΤΑΣΕΩΝ 2020

ΘΕΜΑ Α.

A.1. Ο αρθρογράφος πραγματεύεται τη σημασία του βιβλίου, το οποίο μέσω της ενδοσκόπησης και της ενδυνάμωσης της προσωπικότητας που προσφέρει, οδηγεί σε μια «βελτιωμένη» αντίληψη του κόσμου. Αν και το διάβασμα ως μέσο εκμετάλλευσης του ελεύθερου χρόνου είναι ένα σχετικά πρόσφατο φαινόμενο, προσφέρει πνευματική καλλιέργεια μέσα από την επαφή με μια ξένη διάνοια, κάτι που, σύμφωνα με τον συγγραφέα, διευκόλυνε την προσωπική του συγκρότηση. Με την ανάγνωση λοιπόν ο άνθρωπος μπορεί να «επεκταθεί» στον κόσμο και μέσα από τη σχέση που αναπτύσσει με τον συγγραφέα να επαναδιατυπώσει την αρχική αλήθεια του γράφοντος. Κλείνοντας, τονίζεται η «ευκολία» της ανάγνωσης και η δυνατότητα που αυτή δίνει, σύμφωνα με τους Baldwin και Martin, στον αναγνώστη να ταυτίζεται με τους συνανθρώπους του, εμπλουτίζοντας έτσι τη ζωή του.

ΘΕΜΑ Β.

B1.

- α. Σωστό
- β. Σωστό
- γ. Σωστό
- δ. Λάθος
- ε. Λάθος

B2.α. Στην τέταρτη παράγραφο του κειμένου γίνεται χρήση δύο τρόπων ανάπτυξης, των παραδειγμάτων και της σύγκρισης- αντίθεσης. Πιο συγκεκριμένα, ο συντάκτης μέσω παραδειγμάτων στηρίζει την άποψη που διατυπώνει στη θεματική περίοδο για το ότι οι Ευρωπαίοι που μπορούσαν να διαβάσουν, για αιώνες, το έκαναν δυνατά. Τα παραδείγματα που διατυπώνει αφορούν στους αρχαίους Έλληνες που διάβαζαν φωναχτά τα κείμενα τους αλλά και στους μοναχούς της σκοτεινής εποχής της Ευρώπης («Οι αρχαίοι Έλληνες... της Ευρώπης»). Επίσης, χρησιμοποιούνται παραδείγματα προκειμένου να διευκρινιστούν οι τεχνολογίες κειμένου («όπως ο κινητός τύπος, και η άνοδος της λαϊκής γραφής»). Ενδεικτική είναι η χρήση της διαρθρωτικής λέξης «όπως». Ο δεύτερος τρόπος ανάπτυξης της παραγράφου, η σύγκριση- αντίθεση, αφορά στη σύγκριση του τρόπου με τον οποίο διάβαζαν τα κείμενα στο παρελθόν και σε αυτόν που υιοθετήθηκε από τον 17^ο αιώνα και μετά που οι τεχνολογίες κειμένου οδήγησαν στη σιωπηλή ανάγνωση και επαφή με το κείμενο. Ενδεικτικά χρησιμοποιούνται οι διαρθρωτικές λέξεις- φράσεις «αλλά», «είχε αλλάξει», «έναν διαφορετικό κόσμο».

B2.β. Στην πέμπτη παράγραφο του κειμένου ο συντάκτης χρησιμοποιεί μια ποικιλία από ρηματικά πρόσωπα. Ειδικότερα, παρατηρείται χρήση β' ενικού προσώπου, «να σκέφτεσαι μέσα από το μυαλό ενός άλλου», α' πληθυντικού προσώπου «εκείνο που γινόμαστε εξαρτάται από το τι διαβάσαμε» και α' ενικού προσώπου «προσωπικά, κατάλαβα πολύ νωρίς...». Με το β' ενικό πρόσωπο ο συντάκτης απευθύνεται με άμεσο τρόπο στον αναγνώστη, καλλιεργώντας ένα κλίμα ζωντάνιας και οικειότητας. Με αυτόν τον τρόπο, τον παρακινεί να προβληματιστεί και να αντιληφθεί και ο ίδιος τα οφέλη της ανάγνωσης, δημιουργώντας μια γέφυρα επικοινωνίας με αυτόν. Η χρήση του α' πληθυντικού προσώπου έρχεται να συμπληρώσει το κλίμα οικειότητας και ζωντάνιας και επιπλέον να δώσει έναν τόνο συλλογικότητας. Ο συντάκτης εμφανίζεται να συμπεριλαμβάνει τον εαυτό του στο ίδιο σύνολο με τον αναγνώστη και έτσι καταφέρνει να προσδώσει πειστικότητα στον λόγο του και να καταστήσει τον αναγνώστη πιο δεκτικό ως προς τις απόψεις του. Τέλος, με το α' ενικό πρόσωπο προσδίδει στα λεγόμενά του έναν εξομολογητικό, βιωματικό τόνο, ενισχύοντας τον υποκειμενικό τους χαρακτήρα.

B3.α. Η λειτουργία της γλώσσας στις υπογραμμισμένες φράσεις είναι ποιητική. Πρόκειται για μεταφορικές εκφράσεις που απευθύνονται στο συναίσθημα του δέκτη. Κατά τη μεταγραφή τους στην αναφορική λειτουργία μπορούν να

πάρουν την ακόλουθη μορφή:

«ρίχτηκα με τα μούτρα»: ασχολήθηκα σοβαρά

«έπεφτε στα χέρια μου»: έβρισκα

B3.β.

1. σφυρηλατεί: διαπλάθει, διαμορφώνει
2. εναλλακτική: διαφορετική
3. προώθηση: προβολή, ανάδειξη
4. μεγεθύνει: διευρύνει, διογκώνει, πολλαπλασιάζει

B4.α. να κατανοήσουμε τον κόσμο: την κατανόηση του κόσμου

να μοιραστούμε αυτήν την εμπειρία μας: το μείρασμα των εμπειριών μας

Η πρώτη διατύπωση είναι πιο αναλυτική και με τόνο πιο προσωπικό, καθώς χρησιμοποιείται εκτενώς το α' πληθυντικό πρόσωπο στα ρήματα που δηλώνουν ξεκάθαρη ενέργεια. Με τη μετατροπή σε ονοματικά σύνολα το ύφος γίνεται πιο πυκνό και μεστό και αποκτά επισημότητα και ουδετερότητα.

B4.β.

1. Η διπλή παύλα διακόπτει την κανονική ροή του λόγου και περικλείει ένα επεξηγηματικό σχόλιο ως διευκρινιστική προσθήκη για την κοινωνική ατομική δραστηριότητα.
2. Μέσα στα εισαγωγικά τοποθετούνται τα αυτούσια λόγια, η ρήση του George R. R. Martin, για τη σπουδαιότητα της φιλιαναγνωσίας.
3. Χρησιμοποιείται η λέξη «τέχνη» μεταφορικά, γι' αυτό τοποθετείται μέσα σε εισαγωγικά.

ΘΕΜΑ Γ.

Προσφώνηση: Αγαπητοί καθηγητές, συμμαθητές,

ΠΡΟΛΟΓΟΣ:

Αναφορά στην αφορμή: παγκόσμια Ημέρα βιβλίου, ταυτότητα: εκπρόσωπος μαθητικής κοινότητας. Γενικό σχόλιο: είναι γεγονός ότι η δημιουργική και ποιοτική ανάγνωση βιβλίων είναι μια συναρπαστική και διανοητική εμπειρία που επιδρά θετικά στον άνθρωπο και ειδικά σε εμάς τους νέους.

ΚΥΡΙΟ ΜΕΡΟΣ: (χρήση α και β ρηματικού προσώπου, εκφράσεων αποστροφής στο κοινό)

Α΄ ΖΗΤΟΥΜΕΝΟ:

1. Διευρύνει τους πνευματικούς ορίζοντες/οξύνει κριτική σκέψη
2. Εμπλουτίζει τις γνώσεις
3. Καλλιεργεί την ανεκτικότητα και τον σεβασμό του διαφορετικού/κοινωνικοποιεί.
4. Βοηθά στη διαμόρφωση προσωπικής άποψης, μελετώντας ένα θέμα από διαφορετικές οπτικές γωνίες.
5. Εξοικειώνει με τη διαδικασία του διαλόγου.
6. Επιτρέπει την απόδραση από την καθημερινότητα, ανανεώνει ψυχικά.
7. Αναδεικνύει πρότυπα ήθους και συμπεριφοράς.
8. Αποτελούν ταξίδι διαδραστικό στην ουσία ζωής.
9. Οδηγούν στην αυτογνωσία, διαπλάθουν το γλωσσικό αίσθημα.

Β΄ ΖΗΤΟΥΜΕΝΟ:

1. Αξιοποίηση εξωσχολικών βιβλίων στο πλαίσιο της διδασκαλίας.
2. Διοργάνωση εκδηλώσεων-αφιερωμάτων σε σπουδαίους λογοτέχνες και εκπαιδευτικών δραστηριοτήτων.
3. Οργάνωση σχολικής βιβλιοθήκης.
4. Αξιοποίηση νέων τεχνολογιών για βιβλιοπαρουσιάσεις.
5. Ενίσχυση του μαθήματος της λογοτεχνίας.
6. Επισκέψεις σε βιβλιοθήκες/σε παρουσιάσεις βιβλίων.

ΕΠΙΛΟΓΟΣ:

Αδιαμφισβήτητα, η διαμόρφωση μιας θετικής σχέσης του ανθρώπου και ιδιαίτερα του νέου με το ποιοτικό βιβλίο αναγνωρίζεται στις μέρες μας ως έργο δύσκολο, τα οφέλη όμως που θα προκύψουν καθιστούν απαραίτητη την καλλιέργεια αυτής της σχέσης. Φυσικά, το θέμα αυτό δεν εξαντλείται σε μια μόνο εισήγηση. Θα επανέλθουμε.

Σας ευχαριστώ για την προσοχή σας.